



Vlaams
Parlement

vergadering **C64**
zittingsjaar 2014-2015

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 10 december 2014

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van mevrouw Els Robeyns tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over resistente bacteriën op pangasius en garnalen – 458 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van mevrouw Els Robeyns tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de vogelgriep – 500 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van de heer Jan Van Esbroeck tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het vijfde geval van vogelgriep in Nederland – 559 (2014-2015)	5

VRAAG OM UITLEG van mevrouw Els Robeyns tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over resistente bacteriën op pangasius en garnalen – 458 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns (sp-a): Voorzitter, minister, ik heb al meermaals vragen gesteld over het gebruik van antibiotica en de daarmee samenhangende opmars van resistente bacteriën. Het ging toen over de pluimveesector.

Ik ben zelf niet de grote specialist van de visserij, maar een recente Nederlandse studie van de organisatie Wakker Dier trok mijn aandacht. Zij lieten testen uitvoeren op een aantal merken van pangasius en garnalen afkomstig van kwekerijen in Zuidoost-Azië. Ze kwamen tot de conclusie dat op ongeveer de helft ervan sporen van multiresistente bacteriën terug te vinden zijn. Ze brengen dit in verband met de grootschalige kweek in Azië, waar men volop antibiotica inzet om ziekten te bestrijden maar ook als groeibevorderaars. Dit houdt een risico in voor mens en dier.

Pangasius kwam vorig jaar in de actualiteit toen minister Crevits haar steun verleende aan de opbouw van een pangasiuscentrum in de haven van Zeebrugge. Tegen dit initiatief werd fel gereageerd door diverse organisaties. De boodschap was dat ze kozen voor authentieke duurzame voeding, het verbeteren van visstechnieken, het promoten van vis als streekproduct, en ze spraken zich uit tegen de duizenden voedselkilometers die met deze vorm van aquacultuur gepaard gaan.

Het Nederlandse onderzoek deed de aanbeveling om supermarkten en groothandelaars aan te sporen om verantwoorde vis in te kopen en eisen te stellen aan afnemers inzake antibioticagebruik, dierenwelzijn, fair trade en milieubelasting. In een andere aanbeveling drong men aan op een goed controlesysteem om die resistente bacteriën in vis te kunnen controleren.

De schaalvergroting en de industrialisering zijn ook bij de bespreking van de beleidsnota meermaals ter sprake gekomen. Dat treft niet enkel de landbouw, het zet zich ook door in de kweekvisserij. Als ik goed ben ingelicht, zou ongeveer 90 procent van de wereldwijde productie van aquacultuur uit Azië komen, waar blijkbaar toch nog antibiotica worden ingezet op grote schaal.

Minister, bent u op de hoogte van de studie? Zo ja, wilt u er een gevolg aan geven als minister bevoegd voor de landbouw en de visserij? Hebt u naar aanleiding van deze studie reeds overleg gepleegd met de Vlaamse en federale ministers bevoegd voor de volksgezondheid? Worden er in ons land controles gedaan op de aanwezigheid van bacteriën bij de ingevoerde pangasius en garnalen? Zo ja, wat zijn de resultaten ervan en welk gevolg wordt daaraan gegeven?

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Mevrouw Sabine Vermeulen (N-VA): Minister, op 1 december vond in Brussel een congres plaats van de Europese aquacultuurproducenten en mengveebedrijven. Het thema van de conferentie was: vertrouwen in cultuur. Er was veel aandacht voor het opbouwen van product- en voedselveiligheid. Het vertrouwen in cultuur hebben we in Vlaanderen al goed begrepen, want we weten ondertussen dat verantwoorde kweek inhoudt dat een kweekbedrijf aandacht moet hebben voor de natuurlijke omgeving en geen onnodig gebruik maakt van chemicaliën en antibiotica. Maar het vertrouwen in ingevoerde Aziatische vis kreeg al meermaals een deuk en nu opnieuw met het rapport van Wakker Dier.

Minister, weet u of het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) de sanitaire controles heeft verhoogd sinds Zeebrugge de importhub is geworden van Aziatische pangasius? In hoeverre kan het kwaliteitslabel Aquaculture Stewardship Council (ASC), dat werd ontwikkeld door WWF en het Initiatief Duurzame Handel (IDH), garant staan voor veilige producten? Mogen wij voldoende vertrouwen hebben in het ASC-label? Moet Vlaanderen inzetten op sensibilisatie over potentieel vervuilde vis, omdat de Aziatische vis toch al meermaals in opspraak is gekomen en in het licht van het recente onderzoek van Wakker Dier?

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

De heer Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Er is al heel wat te doen geweest over pangasius in de commissie. Los van de economische aspecten, is gezondheid een heel belangrijk gegeven. Toch wil ik wijzen op het feit dat de studie uit Nederland van een dierenrechtenorganisatie is die waarschijnlijk een bepaalde vooringenomenheid aan de dag legt bij het opmaken ervan. Ik weet het niet. Ik wil bij de studie van mevrouw Robeyns in elk geval opmerken dat die wellicht is begonnen om de intensieve landbouw en visserij in een kwaad daglicht te stellen. Het volstaat om daarvoor naar de website te surfen. Ik vind ook dat die pangasius aan allerlei duurzaamheidslabels moet beantwoorden. Naast die studie zijn er ook andere, misschien soms meer neutrale studies, die ons meer kunnen leren over pangasius en eventueel resistente bacteriën.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik had nooit gedacht dat ik nog over cultuur zou praten, maar de cultuur blijft mij achtervolgen, fantastisch. *(Gelach)*

Uiteraard is de studie ons bekend. We volgen de aquacultuur goed op. Daar hecht ik veel belang aan. Gezien de lage zelfvoorzieningsgraad in Europa kunnen we onder invoer niet onderuit. Onze visserij heeft heel expliciet, zoals daarnet uitgebreid aan bod kwam, gekozen voor duurzaamheid. De aquacultuurbedrijven in Vlaanderen zijn gebonden aan sterke duurzaamheidscriteria. Ik verwacht dan ook dat aankopers dezelfde eisen stellen aan ingevoerde producten.

Wat betreft de controles, is voedselveiligheid een federale materie, die valt onder de bevoegdheid van het FAVV. Ook de voedselinspectie is niet mijn bevoegdheid. Op die vragen kan ik vandaag niet ingaan. Er gebeuren wel degelijk controles door het FAVV, dat weten we, maar de vragen moeten daar worden voorgelegd.

Wel zetten we in op, en dat is niet toevallig, het bewustmaken van de consument over wat hij of zij aankoopt. Dat kunnen we niet beter doen dan door onze eigen producten te promoten, omdat we weten dat ze goed, gezond en duurzaam zijn. Het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) doet heel veel inspanningen. Het debat is gevoerd in het parlement. Lekker van bij ons, nu meer dan ooit: dat geldt ook voor vis. Daarop kan Vlaanderen wel sterk inzetten, om onze eigen vis te promoten en aan te bevelen. Het is lekker en duurzaam. We hebben het Noordzeeviskookboek en de North Sea Chefs. Dat hebben we mee ondersteund vanuit Vlaanderen. Op die manier promoten we de eigen producten en de eigen vis.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns (sp-a): Dank u wel, minister, voor het korte maar duidelijke antwoord.

Ik wil reageren op de opmerkingen van de collega van Open Vld. Ik zou niet zo ver durven te gaan om te zeggen dat er een zekere vooringenomenheid is bij de studie. Alle studies die bepaalde zaken aantonen, zeker als het over volksgezondheid gaat, moeten we ernstig nemen, denk ik.

Ik begrijp dat volksgezondheid een federale materie is, maar ik ga er toch van uit, minister, dat u als Vlaams minister bevoegd voor de landbouw en de visserij, daarover overleg hebt met uw federale collega. Uiteraard zijn wij ook voorstander van de promotie van de eigen Vlaamse en Belgische producten, die zijn onderworpen aan dat kwaliteitslabel. Ik blijf het onderwerp opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van mevrouw Els Robeyns tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de vogelgriep – 500 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van de heer Jan Van Esbroeck tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het vijfde geval van vogelgriep in Nederland – 559 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns (sp·a): Minister, de vogelgriep was de afgelopen weken en maanden een actueel onderwerp. In een aantal buurlanden – Nederland, Duitsland en Groot-Brittannië – werden er gevallen van vogelgriep vastgesteld. Het ging over een variant waartegen, als ik goed ben ingelicht, nog geen vaccin bestaat en die tot voor kort enkel in Azië was vastgesteld.

Er zijn in België voorzorgsmaatregelen genomen. U kunt misschien straks verduidelijken of die intussen opgeheven zijn of niet. Ook over de oorzaken van de vogelgriep is nog niet veel duidelijk. De ene zegt dat het komt van wilde vogels. De Duitse minister van Landbouw wou dat de EU-lidstaten actief de trek van wilde vogels zouden monitoren en wou daar ook middelen voor vragen. De anderen zeggen dat het te maken zou hebben met een gebrek aan hygiëne bij de pluimveehouders in hun stallen. Hoe dan ook, minister, dit is een onderwerp dat hier zeker leeft.

Minister, hebt u als Vlaams minister na het ontdekken van de vogelgriep initiatieven genomen? Zijn er contacten geweest tussen de besmette buitenlandse bedrijven en Vlaamse bedrijven? Heeft zich daarbij een risico op besmetting voorgedaan? Bestaat er in Vlaanderen een actief beleid gericht op het opsporen van vogelgriep? Hoe schat u zelf het gevaar in dat er vogelgriep in ons land zou kunnen ontstaan?

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

De heer Jan Van Esbroeck (N-VA): Minister, we worden hier al sinds half november mee geconfronteerd. Dat was, zo dacht ik toch, in eerste instantie in Nederland. Door dat vaststellen van die vogelgriep is er een bezorgdheid ontstaan, in eerste instantie bij de kippenkwekers tegen de Nederlandse grens aan. Bij hen is de vrees gerezen dat de vogelgriep zou kunnen overslaan naar Vlaanderen. Nu is er nog steeds onzekerheid met betrekking tot wat die vogelgriep heeft veroorzaakt en tot hoe het met de verspreiding ervan zit.

Minister, acht u het op dit ogenblik nog opportuun om extra informatieve of preventieve maatregelen te nemen ten behoeve van de pluimveekwekers, boven op de bestaande maatregelen van het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV)? Bestaat er een noodscenario op Vlaams niveau, dat u op elk moment kunt opstarten bij een heropflakking van hetzelfde of een gelijkaardig virus?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Er worden vandaag al heel wat maatregelen genomen om de nodige sanitaire voorzieningen te treffen en om te proberen om de overslag van vogelgriep naar Vlaanderen te vermijden, waarschijnlijk ook naar aanleiding van de kennis die we in het verleden hebben opgebouwd over de eventuele dreiging van vogelgriep. Ik heb begrepen dat er ook heel wat controle gebeurt op die sanitaire maatregelen, en dat de resultaten daarvan positief zijn. Ik leid daaruit af dat iedereen zich zeer goed bewust is van het feit dat er een dreiging is en dat het, als het effectief zou komen, een catastrofale afloop zou kunnen kennen. In die zin ben ik daarover positief gezind.

Anderzijds, minister, bestaat de vraag, die hier daarnet werd gesteld, of u een Vlaams draaiboek klaar hebt bij een eventuele dreiging of uitbraak. Ik wil die vraag wat breder opentrekken en er ook de federale overheid bij betrekken. Ook vanuit het FAVV is er toezicht en begeleiding, en kunnen er, zo veronderstel ik toch, maatregelen worden genomen. Minister, ook de communicatie naar de lokale besturen is in dezen zeer belangrijk. Men moet op het lokale niveau bekijken welke maatregelen er moeten worden genomen. Bij het afschakelplan wordt er op bovenlokaal niveau over het draaiboek nagedacht. Maar de manier waarop de informatie doorstroomt naar beneden, is niet altijd evident. Toch kan men op het lokale niveau maar beter voorbereid zijn indien er toch effectief uitbraken zouden zijn. Buiten de ervaring die ook zij waarschijnlijk uit het verleden hebben, wil ik er toch op aandringen om de nodige aandacht te hebben voor die communicatie. De zaken moeten voorbereid zijn, voor het moment dat het eventueel nodig is.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister, ik spreek u aan in uw functie van minister van Natuur. Er werd de voorbije weken her en der in de berichten plotseling gekeken naar de vogels – dus niet het pluimvee, maar de vogels – als mogelijke overdragers van de vogelgriep. Gaan we dat dan oplossen door alle vogels die rondvliegen te vangen? Ik bedoel maar dat dit een handig excuus is, wetende dat er soms bedrijven zijn met 500.000 stuks pluimvee, wat ontzaglijk veel transport vraagt. Al die vrachtwagens, toestellen en mensen zijn op de weg, verplaatsen zich en zijn allemaal potentiële overdragers van het virus. Ik steun de maatregelen en vind de aanpak tot nu toe oké. Ik hoop dat er inderdaad een draaiboek is. Maar het met de vinger wijzen naar de natuur als de schuldige is natuurlijk een moeilijke kwestie. We kunnen moeilijk alle vogels uit de lucht plukken om dat probleem op te lossen. Minister, kunt u mij hierop een reactie geven?

En dan zijn er de privépluimveehouders: mensen die, zoals ik, vijf kippen hebben. Mijn buurman kwam mij zeggen dat ik mijn nog loslopende kippen moest opsluiten. Zijn daar uitdrukkelijke richtlijnen rond? Hoe wordt daarmee omgegaan?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Ik moet u zeggen dat voor een liberaal de ophokplicht een moeilijke zaak is. Ik heb zelf ook wat pauwen en ander pluimvee. Die beschermen zich tegen de vossen door in de takken van hoge bomen te overnachten.

Minister, er worden in onze omgeving in deze periode van het jaar nogal veel pels- en pluimtentoonstellingen gehouden. Enkele jaren geleden hebben we in dat verband verbodsbepalingen en voorverwittigingen gezien. Ik vermoed dat het nu niet zo erg zal zijn, maar het zou niet goed zijn dat de inspanningen van die

mensen om soms duizend of tweeduizend dieren tentoon te stellen, in elkaar storten als men de verwittiging krijgt dat de vogelgriep zou naderen. Ik wil u vragen om daar bijzondere aandacht voor te hebben. Als het moet, moet het. En als het niet moet, laat de zaken dan in hemelsnaam doorgang vinden.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Minister, enkele weken geleden was er bijzonder veel onrust. Daarna was de onrust eventjes weg. Vervolgens waren er weer drie bedrijven getroffen en nam de onrust weer heel sterk toe. Hopelijk waait het letterlijk en figuurlijk allemaal over, maar we weten uit het verleden dat er zich soms bijzonder ernstige situaties kunnen voordoen, met vrij grote financiële en economische gevolgen voor bedrijven. Bovendien kunnen sommige varianten van de vogelgriep ook gevolgen hebben voor de mens, zoals we weten uit de ervaring van enkele jaren geleden.

Hebben trekvogels hier schuld aan? Volgens Natuurpunt is dat onmogelijk, wetenschappers in Nederland denken van wel. Misschien is het wel interessant dat dit op Europees niveau verder bekeken en bestudeerd wordt, want dit is niet louter een Vlaams of Belgisch probleem. Ik denk dan zeker ook aan de preventie, wetende wat de consequenties van bepaalde varianten kunnen zijn. Ik wil u dan ook vragen om dit ter sprake te brengen op de Europese Raad.

In het verleden is er ook een grote discussie geweest over vaccinatie, iets wat vandaag niet aan de orde is. Hoe is die discussie ondertussen geëvolueerd op Europees niveau? Is het standpunt nog steeds dat dit allesbehalve zinvol is? Of is daar enige evolutie te merken? Ik pleit voor het een noch het ander, maar ik had graag geweten hoe die discussie ondertussen is geëvolueerd.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik deel uw bezorgdheid dat de situatie ernstig is en dat we ze op de voet moeten volgen. We hebben het tijdens de bespreking van de beleidsnota ook al gehad over de vogelshows. Die hebben inderdaad ook een belangrijk sociaal aspect, mijnheer De Croo, waar mensen, ook veel vrijwilligers, heel veel werk verrichten. Zij kijken natuurlijk ook met angst naar wat er op ons afkomt.

Mijn federale collega Borsus heeft kordate en goede maatregelen genomen. Het is het FAVV dat preventief beslist heeft tot de ophok- en afschermverplichting. Die plicht was er voor alle duidelijkheid voor professionelen, voor particulieren was het een aanbeveling.

In Nederland zijn er strenge maatregelen genomen. We moeten dat goed opvolgen. Wilde vogels kunnen het pluimvee rechtstreeks besmetten. Op dit moment gebeurt daar nog volop onderzoek naar. Nederland is daar tot bepaalde conclusies gekomen. Ik veronderstel dat Europa daar ook verder op inzet, maar dat moet ik nog even checken. Het virus kan trouwens ook door personen of zelfs wagens binnengebracht worden.

Er moet dus een strikte hygiëne en bioveiligheid toegepast worden op de bedrijven. Dat gebeurt ook. Op die manier proberen we om het in te perken. Ook via de vakorganisaties en vakbladen en vanuit de overheid wordt daar veel rond gedaan.

De maatregelen rond ophokplicht en informatie zijn op zich federale bevoegdheid. Als het zich evenwel uitbreidt en tot economische schade leidt, wordt die schade wel vergoed vanuit Vlaanderen. Maar we hopen uiteraard dat dat niet nodig zal zijn.

Ik veronderstel dat dit op de Landbouwwaad van volgende week verder aan bod zal komen. Wij zullen dan bijkomend pleiten voor extra wetenschappelijk

onderzoek. We zullen ook de zin van vaccinatie en dergelijke nog eens uitdrukkelijk aan bod brengen bij de Europese Commissie, want dit is inderdaad iets dat je ruimer moet bekijken dan Vlaanderen.

Wij blijven dit met heel veel aandacht verder opvolgen, omdat de situatie ernstig is. We moeten op onze hoede zijn, maar voorlopig blijft het dus bij de maatregel die op federaal niveau genomen is.

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

De heer Jan Van Esbroeck (N-VA): Ik begrijp dus dat er geen extra maatregelen genomen worden vanuit Vlaanderen, boven op de federale maatregelen. Bestaat er een noodscenario voor een eventuele opflakking? Of gaat u dan ook eerst zien wat de federale maatregelen zijn en daarna eventueel ingrijpen? Er zouden mijns inziens toch een aantal preventieve zaken kunnen gebeuren. De meeste bedrijven en de professionelen die hun werk goed doen, houden altijd rekening met die maatregelen en leiden hun bedrijf op die goede manier, maar misschien is het niet fout om een noodscenario te hebben om de Vlaming snel te kunnen informeren bij een nieuwe bedreiging, ook op privévlak, dus bij de mensen thuis. Ik denk dat het niet overbodig is om dat vanuit Vlaanderen te kunnen doen.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik dank u voor uw engagement om dit ook ter sprake te brengen op de Europese ministerraad. We zullen daar wel een relaas van krijgen bij het verslagmoment in januari.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Uiteraard zijn er bij ons scenario's voor als er zich iets voordoet, bijvoorbeeld economisch. Onze diensten zijn daarop voorbereid. Maar maatregelen rond extra preventie, ophokplicht en dergelijke meer, zijn nu eenmaal federale bevoegdheden. Er zijn voldoende maatregelen genomen. Het kan niet de bedoeling zijn dat wij nog eens apart andere maatregelen gaan nemen. Trouwens, welke andere maatregelen zouden wij kunnen nemen? Er zijn al heel wat verplichtingen op het vlak van hygiëne en bioveiligheid die ook worden toegepast. Ik zie niet in wat wij nog bijkomend zouden kunnen doen. Het FAVV heeft daar heel accuraat en correct op gereageerd, en het is zijn bevoegdheid.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.